DRUŽINA

1. OPREDELITEV DRUŽINE:

- z vidika menjave generacij razlikujemo ***družino orientacije*** in ***družino prokreacije;***
- je **primarna družbena skupina**: močna povezanost med starši in otroki, intimni, trdni in relativno dolgotrajni medsebojni odnosi;
- razumevanje tega, kaj družina sploh je, je zelo različno;
- nek tipičen, univerzalen tip družine ne obstaja;
- definicija družine po OZN: »*Družino sestavlja oseba ali skupina oseb, ki skrbi za otroka*.«
- **s sociološkega vidika** je **družina dvogeneracijska skupnost** in **institucija**. **Obstoj otrok**, je kriterij, ki družino razlikuje od ostalih oblik skupnosti vsakdanjega življenja.

2. ZAKONSKA ZVEZA

- legitimno priznanje zakonske in ekonomske skupnosti dveh ali več ljudi, ki je relativno trajna;
- priznava jo določena kultura in pa partnerji sami.
- navezuje se na tabu incesta: nekatere izbire so prepovedane
- nekatere so lahko zapovedane

OBLIKE Z.Z.

- monogamija; (stopenjska monogamija);
- poligamija: polignija in poliandrija

PRAVILA SKLEPANJA Z.Z.:

- eksogamija;
- endogamija.

SORODSTVO

- pravila endogamije ali pa eksogamije ustvarjajo družbeni nadzor nad sklepanjem zakonske zveze.

GOSPODINJSTVO

- ekonomsko-statistična kategorija oz. skupnost ljudi, ki živijo skupaj v bivališču in skupaj vsaj delno trošijo materialne dobrine

3. VRSTE DRUŽIN

jedrna (nuklearna) **družina –** dvogeneracijska skupnost vsaj enega starša in otroka;
razširjene družine – poleg jedrne družine še drugi sorodniki v horizontalni (npr. strici, tete,…) ali pa vertikalni sorodstveni liniji (stari starši)
velike družine – več družin v skupnem družinskem gospodinjstvu

Ta tipologija družin ne izčrpa vse pojavne pestrosti družinskih oblik. Za sodobne družine je značilna še velika pojavnost enostarševskih družin, modificiranih razširjenih družin in pa reorganiziranih družin.

4. FUNKCIJE DRUŽINE

A) Talcott Parsons

V **predindustrijskem**, tradicionalnem razširjenem tipu družine je družina opravljala vrsto družbenih funkcij: ekonomskih, izobrazbenih, reproduktivnih, političnih, religioznih,…

Moderni tip družine se je skrčil na **nuklearno družino**, ki je večino funkcij nehala opravljat, ostali pa sta ji temeljni in nezamenljivi funkciji ***primarne socializacije otrok*** in ***čustvene stabilizacije odraslih***.

B) Večina sociologov danes meni, da družina opravlja naslednje temeljne družbene funkcije:

- **reproduktivno,**
- **socializacijsko,**
- **ekonomsko** in
- **čustveno funkcijo**.

5. NASILJE V DRUŽINI

- družbeni vzroki in razlogi za nasilje v družini

6. DELITEV DELA IN VLOG V DRUŽINI:

segreirana (asimetrična)

integirana (simetrična)

7. DEZORGANIZACIJA DRUŽIN IN RAZVEZE ZAKONSKE ZVEZE

strukturna dezorganizacija – spremeni se oblika družine

funkcijska dezorganizacija – družina ne opravlja več svojih temeljnih funkcij

Vzroki za porast števila razvez z.z.:

- spremenjena socialna funkcija z.z.;
- družbena sprejemljivost razvez (upad pomena religijskih dejavnikov);
- pričakovanja so se spremenila;
- spremenjen družbeni položaj žensk;
- višji življenjski standard in kvaliteta življenja;
- manjši vpliv neformalnega sorodstvenega nadzora.
- itd.

8. RAZLIČNI POGLEDI NA SPREMINJANJE DRUŽINE – KRIZA DRUŽINE?